

Primaria

Lingua galega 1

Programación

Unidade 14

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

O xastre valente

Descrición da unidade

A unidade 14 ten como lectura inicial o conto dos irmáns Grimm, *O xastre valente*; esta lectura sêrvenos para integrar o traballo cos oficios que se trata nesta unidade de xeito interdisciplinar xunto cos demais contidos de lingua.

Nesta unidade imos traballar as palabras derivadas no apartado de léxico *Aprendo palabras*. No apartado ortográfico da epígrafe **Estudo a lingua** imos ver o uso das maiúsculas cos nomes propios; mentres que no apartado gramatical desta mesma epígrafe trataremos o número.

No apartado de expresión oral e escrita, **Falo e escribo**, imos ver as características de elementos publicitarios como o anuncio e o cartel, e unha pequena introdución á rima.

A **Tarefa** final da unidade celebrará un dos días máis importantes do noso ámbito cultural: O Día das Letras Galegas.

Os obxectivos lingüísticos que se pretende que o alumno e a alumna alcance ao rematar esta unidade son:

1. escoitar, comprender e ler con fluidez e pronunciando correctamente textos breves comprendendo o seu sentido.
2. Escribir con corrección palabras, frases e textos e interiorizar algunhas normas ortográficas.
3. Interiorizar, de forma non teórica, categorías gramaticais como a do adxectivo.
4. Ampliar o vocabulario.

Temporalización:

Maio:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. escoitar e comprender un conto de forma oral e poder ler o escrito que se incorpora na páxina inicial da unidade.
2. Ler con fluidez e pronunciando correctamente os textos da unidade.
3. Escribir con corrección e responder axeitadamente ás cuestións que se propoñen.
4. Recoñecer e empregar as palabras derivadas e o léxico das profesións.
5. Aprender a norma ortográfica que rexe o uso das maiúsculas cos nomes propios.
6. Recoñecer e aplicar as normas de formación do número.
7. Elaborar textos publicitarios como o cartel e o anuncio e pequenas estruturas rimadas.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
• Lectura. - Conto: <i>O xastre valente</i> - Comprensión da lectura. • Vocabulario. - Palabras derivadas. As profesións. • Estudo a lingua. - Maiúsculas e minúsculas. A maiúscula e os nomes propios. - O número • Faló e escribo. - O anuncio e a rima. • Tarefa - O Día das Letras Galegas.	1. escoitar, ler e comprender un conto.	1.1. escoita e comprende un conto. 1.2. Le o conto da dobre páxina inicial 1.3. Elixo un personaxe e expresa as súas opinións 1.4. Interpreta correctamente o texto
	2. Recoñecer as palabras derivadas e léxico do relacionado coas profesións.	2.1. Recoñece e emprega palabras derivadas. 2.2. Amplía o vocabulario relacionado coas profesións.
	3. Aprender e interiorizar a norma de uso da maiúscula cos nomes propios.	3.1. Aprende e a norma de uso da maiúscula cos nomes propios
	4. Recoñecer, de forma non teórica, a formación do número	4.1. Recoñece a formación do número e aplícaa correctamente nos escritos e exposicións orais.
	5. Identificar e elaborar un anuncio e un texto rimado.	5.1. Completa e elabora un anuncio. 5.2. Analiza un texto rimado.
	6. Informarse e celebrar a festividade do Día das Letras Galegas.	6.1. Aprende sobre a celebración do Día das Letras Galegas. 6.2. Recoñece a dous dos poetas máis importantes en lingua galega: Rosalía de Castro e Celso Emilio Ferreiro.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita e comprende un conto.	• Audición do conto <i>O xastre valente</i> da dobre páxina inicial. • Actividades do LD sobre o texto que inicia a unidade e animación sobre as imaxes.
1.2. Le o conto da dobre páxina inicial	• Lectura do texto que se inclúe na lámina inicial. • Realización da actividade asociada ao texto sobre os tipos de contedores. • Ampliación de contidos con cantigas sobre oficios tradicionais de xastre e de costureira recollidas por Antón Cortizas na PD.
1.3. Elixo un personaxe e expresa as súas opinións	• Actividade da epígrafe “Comprendo a lectura” para elixir un personaxe e explicar por que.
1.4. Interpreta correctamente o texto	• Actividade da epígrafe “Intelixencias múltiples” para identificar feitos relevantes do relato.
2.1. Recoñece palabras derivadas.	• Actividades do LA. • Actividades da PD • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
2.2. Amplía o vocabulario relacionado coas profesións	• Actividades do LA. • Ampliación de contidos con cantigas sobre oficios tradicionais de ferreiro ou canteiro recollidas por Antón Cortizas na PD • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
3.1. Aprende e interioriza a norma ortográfica do uso de maiúscula e nomes propios.	• Actividades do LA. • Ampliación de contidos con poemas populares, <i>Vendaval</i>, <i>vendavaliño</i>, que recollen onomástica e toponimia recollidas por Antón Cortizas, na PD • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).

4.1. Recoñece a formación do número e aplícaa correctamente nos escritos e exposicións orais.	• Actividades do LA. • Actividades sobre o conto, <i>Os músicos de Bremen</i>, para traballar os oficios e a formación do número na PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
5.1. Completa e elabora un anuncio.	• Actividades do LA. • Actividades da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
5. 2. Analiza un texto rimado.	• Actividades do LA. • Actividades sobre o poema de Antón G. Teijeiro (<i>A flor soñaba</i>) e sobre cantigas populares, <i>Maruxiña vai na fonte</i>, recollidas por Antón Cortizas da PD.
6.1. Aprende sobre a celebración do Día das Letras Galegas.	• Lectura do texto do LA. • Actividades sobre poemas doutros importantes poetas galegos como Álvarez Blázquez, Uxío Novoneyra e Noriega Varela na PD. • Actividades do LD.
6.2. Recoñece a dous dos poetas máis importantes en lingua galega: Rosalía de Castro e Celso Emilio Ferreiro.	• Actividades do LA • Actividades do LD.

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.	Escritura de anuncios e rimas.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións...	Escoita atentamente os contos, adiviñas, poesías e cancións da unidade.
	<i>Plan lector.</i> Gozar coa lectura.	Comprende os textos de lectura da unidade: conto, poemas, cantigas...
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Manexar a linguaxe matemática con precisión.	Interpreta a información nunha táboa de dobre entrada.
	Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que ocorre ao noso redor.	Manexa o funcionamento básico dalgunhas máquinas sinxelas, como a lanterna, o cepillo eléctrico, etc.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información	Consulta datos en diversas fontes de información.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Reflexiona sobre os procesos levados a cabo en diferentes actividades.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Intelixencia lingüístico-verbal.	Interpretar ben un texto.
<i>Sentido da iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.	Mostra seguridade nas súas propias capacidades.
	Participar nas dinámicas e xogos de grupo.	Aprende xogos tradicionais e practícalos cos compañeiros.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Respecta as opinións alleas e a quenda de palabra.
	<i>Educación en valores:</i> A tolerancia.	Pode idear solucións e resolver problemas de forma eficaz e novedosa, no ámbito da vida cotiá e académica.

<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Informarse sobre aspectos do noso contorno cultural. Aprende cancións populares e xogos, propios do patrimonio popular galego.	Infórmase sobre a celebración do Día das Letras Galegas e participa nos actos que se programan para ese día. Descubre e xoga coas cantigas e lendas tradicionais. Aprende algún retrouso, xogo ou encadeado para aumentar a bagaxe cultural e recoñecer o patrimonio oral da lingua galega.

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Gozamos coa lectura do texto “O xastre valente”

- Lemos o conto «O xastre valente» e observamos as imaxes; tamén podemos activar a animación do LD.
- Seguimos as suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA e do LD.
- Realizamos as actividades, para ampliar os contidos da PD.
- Realizamos as actividades interactivas do LD.

Tarefa 2: Aprendemos palabras: a derivación

- Introducimos o concepto de derivación léxica e ampliamos coas actividades do LA.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD, que se amplían con poemas, adiviñas, xogos e trabalinguas.

Tarefa 3: Aprendemos a lingua: Uso de maiúscula nos nomes propios. O número

- Repasamos e aprendemos o abecedario, introducimos a norma ortográfica de uso maiúscula nos nomes propios e a formación do; realizamos as actividades do LA seguindo as suxestións da PD.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD, que se amplían con poemas, adiviñas, xogos e trabalinguas.

Tarefa 4: Expresámonos oralmente e por escrito: O anuncio e a rima

- Realizamos as diferentes actividades do LA para completar e elaborar anuncios e textos rimados. Seguimos as indicacións da PD para explicarlles as pautas que deben seguir e a orde da información.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD.

Tarefa 5: O Día das Letras Galegas

- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD para estes contidos.
- Realizamos as tarefas do LA.
- Ampliamos os contidos cos recursos da PD: especialmente os xogos tradicionais recollidos nos apartados de Recursos que permiten un traballo de integración dentro do propio grupo e con outros grupos do colexio.
- Realizamos as actividades do LD.

Tarefa 6: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso do LA.
- Realizamos as actividades complementarias da PD.
- Completamos coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Presentación de contidos de forma visual ao alumno: láminas, fotografías, imaxes.
- Audición das lecturas correspondentes do CD e emprego do libro dixital para realizar as actividades como elementos motivadores.
- Seguemento da lectura que pode ser dramatizada por varios nenos.
- Utilización de diferentes agrupamentos que favorezan o traballo cooperativo e o intercambio de opinións entre os iguais.
- Traballo individual ou en pequeno grupo para afianzar os conceptos da unidade.
- Traballo en grupo cooperativo: agrupar os alumnos en grupos de 3 ou 4 e empregar as estruturas de aprendizaxe cooperativo suxeridas na guía do profesor para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara.
- Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para obter información sobre os medios de transporte.
- Desenvolvemento de estratexias para a resolución de problemas: lectura, esquema, subraiado...
- Utilización de diferentes fontes de información para obter información relevante sobre os contidos da unidade.
- Corrección de actividades en gran grupo para detectar os erros máis habituais.

8. RECURSOS

- Cadernos complementarios. Este proxecto ofrece cadernos complementarios de **Aprendo a ler, Aprendo a escribir**
- Recursos fotocopiáveis da Proposta Didáctica. Para esta unidade podemos atopar recursos fotocopiáveis de Reforzo, Ampliación e Comprensión lectora nos Recursos fotocopiáveis.

Recursos dixitais

- Libro dixital. Os alumnos e alumnas poderán reforzar os contidos estudados a través do libro dixital. Nel ofrécese a versión en audio do poema ademais de actividades interactivas.
- CD que acompaña a proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- A continuación recóllense algúns enlaces web de interese:
  - <http://anayadigital.es>
  - <http://www.orellapendella.org> Esta páxina web recolle infinidade de cantares, enleados, ditos e retrosos populares. Moi ben organizada e con constantes actualizacións.
  - <http://galiciaencantada.com> Nesta web podemos atopar abundantes recursos sobre elementos máxicos e seres míticos da cultura tradicional galega.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de Avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (nos Recursos fotocopiáveis).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades observo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais observo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos acadaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o vindeiro curso? Por que?